

Høring - forslag om endring i forskrift om verdig eldreomsorg - samboergaranti

Dokumentinformasjon:

Saksbehandler: Birgitte J. S. Bonesmo	ArkivsakID: 13/4318
Tlf: 70 16 28 09	JournalpostID: 19/79802
E-post: postmottak@alesund.kommune.no	

Behandling:

Saksnummer:	Utvalg:	Dato:
035/19	Eldrerådet	16.10.2019

035/19 - Eldrerådet

Vedtak:

Eldrerådet støtter forslag fra Helse- og omsorgsdepartementet om at samboergaranti blir eget punkt i forskrift om verdig eldreomsorg.

Behandling:

Votering:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling:

Eldrerådet støtter forslag fra Helse- og omsorgsdepartementet om at samboergaranti blir eget punkt i forskrift om verdig eldreomsorg.

Bakgrunn:

I høringsnotatet fra Helse- og omsorgsdepartementet, datert 26. august 2019, står følgende:

«Regjeringen ønsker å heve kvaliteten på tjenester til eldre mennesker, å skape et større og mer differensiert tjenestetilbud til denne gruppen og å sette helse- og omsorgstjenester til eldre på dagsorden.

Muligheten til å bo sammen med ektefelle eller samboer er en sentral del av retten til å forme sin egen tilværelse og sitt eget liv. Mange eldre er vant til å dele hverdagen med sin ektefelle, samboer eller kjæreste. Å flytte til en institusjon eller omsorgsbolig oppleves for mange som en stor omveltning. Dersom man kan gjøre denne overgangen litt enklere samtidig som det legges til rette for kjærlighet og trygghet, må dette være et gode en bør arbeide for å oppnå for de som ønsker dette. Flere kommuner har allerede valgt å ta inn bestemmelser om samboergaranti i sine lokale forskrifter. Regjeringen vil nå legge til rette for at alle par skal få denne muligheten, uavhengig av hvilken kommune de tilhører.

Høringsforslaget tar utgangspunkt i følgende punkt under Granavoldplattformen (Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fra 17. januar 2019) om at regjeringen vil:

"Sikre at par som ønsker det, skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsbolig."

Departementet foreslår at en samboergaranti inkluderes i forskrift 12. november 2010 nr. 1426 om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) som har som formål å sikre at eldreomsorgen tilrettelegges på en slik måte at den bidrar til en verdig, trygg og meningsfull alderdom. På denne måten løftes et ønske om å bo sammen med sin partner frem som et hensyn kommunen skal vektlegge ved utforming av sykehjemsbeboerens tjenestetilbud, samtidig som man gir rom for å finne gode løsninger og tilpasninger på lokalt nivå.»

Forslaget til endring i forskrift om verdig eldreomsorg er at § 3 får ny bokstav i), og den lyder slik:
i) At par som ønsker det skal kunne bo sammen

For å lese hele høringsnotatet, se vedlegg 1.

Høringsfristen er satt til **29. november 2019** og uttalelser skal avgis digitalt på følgende nettside:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/id2666448/>.

Vurdering:

I høringsnotatet står det at ordningen med samboergaranti er en ordning som etterspørres av et fåtall brukere i dag. I forbindelse med endringene i pasient- og brukerrettighetsloven i 2016, da retten til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester ble presisert i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 e, ble kommunene samtidig pålagt å utarbeide lokale forskrifter med kriterier for tildeling av slikt langtidsopphold etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a. Ålesund kommune har tatt med en bestemmelse om samboergaranti i [lokal forskrift](#) siden 2017. Det som står i forskriften for Ålesund vedrørende samboergaranti er (§ 4d):

«Når søknad er grunngjeve i ønske om å bu saman med ektefelle/sambuar som er tildelt langtids plass i sjukeheim, og søkar sjølv ikkje fyller kriteria for tildeling av plass, skal det søkast om korttids plass. Det skal vurderast om det er muleg å tildele dobbeltrom eller tilrettelegge for ekstrasing i rommet til ektefelle/sambuar på langtids plass, og når dette kan gjennomførast skal det tildelast korttids plass for den tida den andre ektefellen/sambuaren er på langtids plass. Det er ein føresetnad at søkar sjølv har behov for helse- og omsorgstenester.»

Departementet mener det vil være hensiktsmessig å ta inn en bestemmelse om samboergaranti i forskrift om en verdig eldreomsorg, som har hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 tredje ledd og § 3-2 andre ledd. Forskriften tar rettslig utgangspunkt i sykehjemsbeboerens tjenestetilbud og hvilke hensyn som skal inngå i kommunens vurdering ved tildeling og utforming av tjenestetilbudet. Et eventuelt ønske om å bo sammen med sin partner løftes frem som et hensyn som kommunen skal vektlegge ved utforming av sykehjemsbeboerens tjenestetilbud.

Samboergaranti skal være en ordning for par som ønsker det, og departementet understreker derfor at en samboergaranti skal være en frivillig ordning for partene. Det er viktig at kommunen gir god informasjon og veiledning for å sikre at en samboergaranti ikke skaper press eller forventninger om at partneren skal følge sykehjemsbeboeren inn på institusjonen, verken for partneren eller sykehjemsbeboeren. Partnerens omsorgstjenestebehov må sees løsrevet fra den som oppfyller vilkårene for sykehjems plass. Når sykehjemsbeboeren dør må kommunen gjøre en selvstendig vurdering av partnerens behov for helse- og omsorgstjenester. Denne vurderingen vil danne grunnlaget for eventuell videre tjenestetildeling fra kommunen til partneren.

Dersom kommunen etter en konkret vurdering kommer til at partneren vil være til hinder for et

forsvarlig tjenestetilbud til sykehjemsbeboeren, øvrige beboere på institusjonen eller andre personer med behov for institusjonsplass, vil forsvarlighetskravet være avgjørende for kommunens vurdering av om samboergaranti kan oppfylles i den enkelte saken.

Økonomiske konsekvenser:

Departementet skriver følgende i høringsnotatet:

«Forslaget om endringer i forskrift om en verdig eldreomsorg vil ikke ha vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser.

Det finnes lite statistikk å ta utgangspunkt i for en vurdering av konsekvensene av samboergaranti. Den kunnskapen vi har fra kommunene tyder på at problemstillingen i dag håndteres på ulike måter. Flere kommuner har ulike varianter av samboergaranti. Mange andre strekker seg langt for å sikre at personer som har levd sammen hele livet får tilrettelagt omsorgen slik at de fortsatt får være sammen skulle de ønske det. For disse kommunene vil forskriftsendringen ikke føre til vesentlig endring i det tilbudet kommunen er forventet å yte etter innføringen av en samboergaranti. For kommunene som allerede tilpasser seg i dag, vil forskriften ikke medføre utgifter utover dagens praksis.»

Juridiske konsekvenser:

Ingen per i dag .

Andre driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

Ingen per i dag .

Konklusjon med begrunnelse:

Ålesund kommune har allerede i lokal forskrift en samboergaranti, og dette har så langt fungert bra. I lokal forskrift er garantien noe mer utfyllende beskrevet, mens forslaget fra Helse- og omsorgsdepartementet er noe kortere og mer generelt. Rådmannen støtter høringsforslaget fra departementet.

Liv Stette
rådmann

Vedlegg:

1. Høringsbrev - forslag om endringer i forskrift om en verdi (L)(3292591)
2. høringsnotat---endringer-i-forskrift-om-en-verdig-eldreomsorg---samboergaranti